

1

**Manapság
alapkövetelmény: az
életednek mindössze két
szakasza lehet, gyermekkor
és ifjúság. Utóbbi kb.
hetven évig tartson!**
-Vavyan Fable –

**Amikor fiatal az ember,
nem gondol bele, hogy
egyszer majd öreg lesz.
Messze van, nem terjed
addig a fantázia.**
- Émile Ajar -

A MAGYAR IDŐSGONDOZÁS HELYZETE

Dr. Lajkó Dóra PhD
adjunktus

SZTE ÁJTK Munkajogi és Szociális Jogi Tanszék

Mit jelent az időskori gondozás?

2

- Az időskori gondozás az idősekkel kapcsolatos szociális gondoskodás része
- Mit foglal magába az idősekkel kapcsolatos szociális gondoskodás?

Időskori szociális gondoskodás

3

Mi lesz az idősödő korosztállyal?

Megélhetésük
anyagi fedezete

Egészségügyi
ellátásuk

Gondozásuk

Mit jelent az idősgondozás?

4

- **Mit jelent a gondozás? Mit jelent a gondozási szükséglet?**
  - versus ápolás
  - gondozás során a fizikai (fiziológiás) szükségletek (például éhség, szomjúság, higiénés szükségletek, stb.) teljesítése történik
- **Ki tekinthető idősnek?**
  - a szubjektív meghatározási módszer
  - az objektív meghatározási módszer
    - a társadalmi öregség meghatározási módszere (nyugdíjkorhatár, vagy a tényleges nyugdíjba vonulás)
    - ún. demográfiai öregség meghatározásának módszere (egy fix életkor)

Néhány demográfiai adat*

5

- **Magyarország lakosainak száma**

2004-ben: 10.116.742 fő   **2009-ben:** 10.030.975 fő

2010-ben: 10.004.000 fő   **2015-ben:** 9.849.000 fő

- **Az idős népesség eltartottsági rátája emelkedik**

2004-ben: 22,6   **2009-ben:** 23,8   **2015-ben:** 26,5

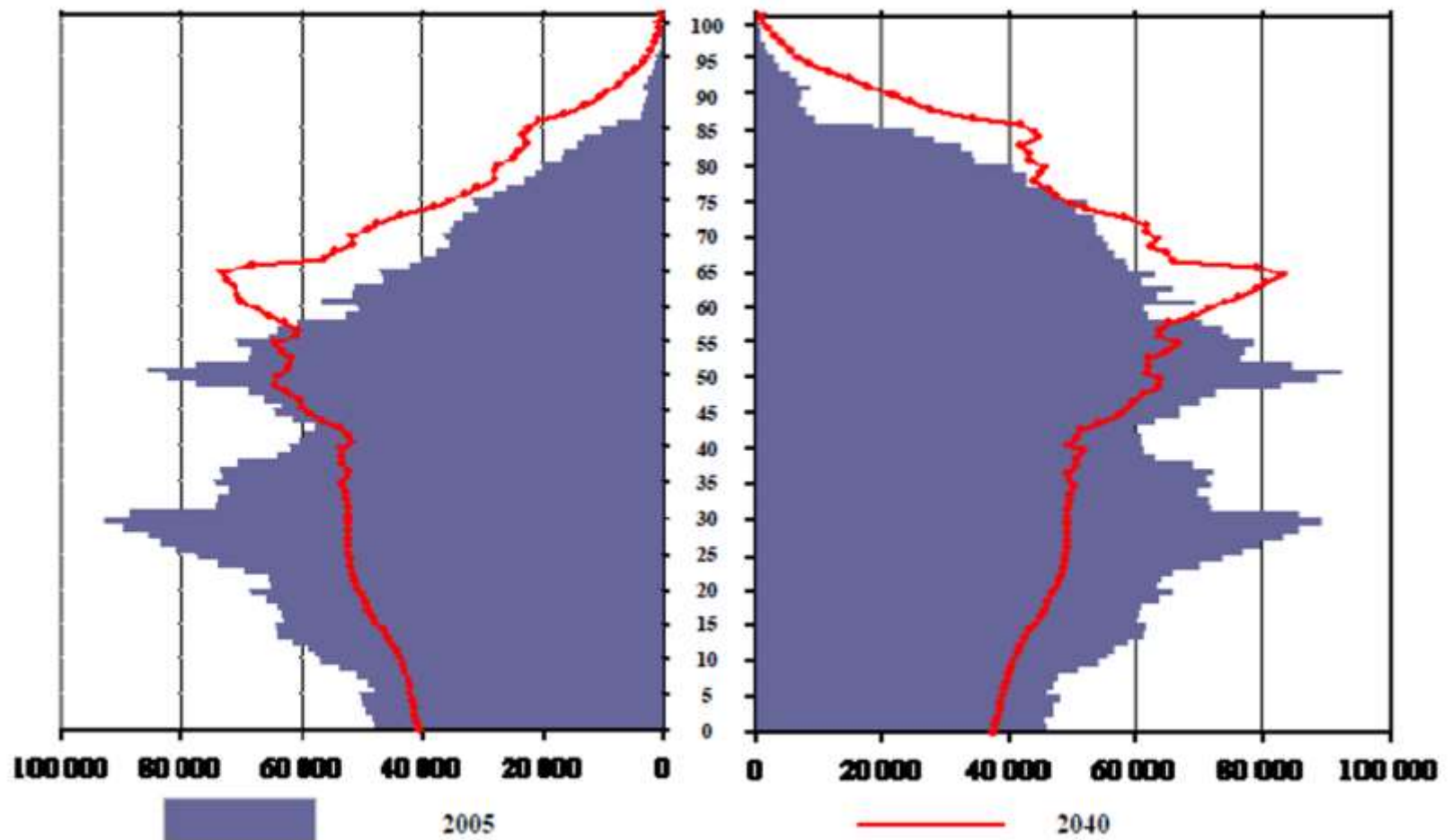
- **A gyermeknépesség eltartottsági rátája csökken**

2004-ben: 23,1   **2009-ben:** 21,6   **2015-ben:** 21,4

Népeségi korfa, 2040

Férfiak

Nők

Forrás: Központi Statisztikai Hivatal, Népeségtudományi Kutatóintézet, KSH-NKI

Mi a probléma szociális jogilag?

7

- általános probléma:
  - a JELEN szociális jogi intézkedéseinek alapját egy KORÁBBI társadalmi rendszer mechanizmusa adják

Foglaljuk össze a problémát!

8

- **Miért probléma az elöregedés? Nem üdvözendő helyzet, hogy minél több idős él egy társadalomban?**
  - Vajon egészségesen élik-e az életüket?
  - Vajon nem magányosak-e?
  - Vajon képesek-e az önellátásra?
- **Miért aktuális az időskori gondozás kérdésköre?**
  - A korábban megoldást jelentő család szerkezetileg megváltozott
    - Egyre többen nem vállalnak (nem akarnak, nem tudnak) gyermeket
    - Többgenerációs együttélés visszaszorulóban
    - Fizikai távolság van a szülő és a gyermek között

Időskori gondozás, mit szociális jogi célkitűzés

9

□ az **időskori gondozás**

minden olyan mechanizmus, amelyet a 62. életévet (?) betöltött személy számára vagy érdekében nyújtanak azzal a céllal, hogy

- egyfelől az idős személy minél tovább elkerülhesse az időskori gondozás iránti szükséglet kialakulását,
- másfelől pedig, ha bekövetkezik az időskorából adódó kiszolgáltatottság, minél tovább élhessen saját otthonában, vagy ahhoz hasonló, otthonos körülmények között

Kérdés

10

□ léteznek-e,

amennyiben a válasz igenlő,

□ melyek azok a mechanizmusok Magyarországon,
amelyek az idősgondozás témaköréhez sorolhatók?

Jelenlegi sémák

Egyéni problémakezelés

Öngondozás

- Tartási, v. életjáradéki szerződés
- Öröklési szerződés
- Gondozó felfogadása
- Civil szervezetek (...) segítségül hívása

Egyéni gondozás

- Hozzá tartozó által végzett gondozás
- Hozzá tartozó által gondozó felfogadása
- Hozzá tartozó által a civil szervezetek (...) segítségül hívása

Állami problémakezelés

Gondozásra szoruló személy ellátásai

- Járadékfizetésen alapuló rendszerből igénybe vehető ellátások (pl. otthoni szakápolás)
- Segélyezési rendszerből igénybe vehető ellátások (pl. házi segítségnyújtás)

Gondozást végző hozzátartozó ellátásai

Segélyezési rendszerből igénybe vehető ellátások (pl. ápolási díj – 2015-ben ?)

Megoldást nyújtanak a jelenlegi sémák?

12

- a jelenlegi idősgondozási mechanizmusok
  - ingatagok (érzelmileg, anyagilag, jogilag)
  - csupán hatásukban és nem céljukat tekintve jelentenek megoldást
  - történelmi előmintái predesztinálták a jelenlegi hatékonytalanságot
  - hiányzik az emberi méltóságon alapuló valódi alternatíva lehetősége mind az idős személy, mind a hozzátartozók tekintetében

Mi lenne számomra megfelelő megoldás, ha felmerül a gondozási szükséglet?

Lehetséges jövő

13

Megelőzés

Egészség-
megőr-
zés

Társas-
dalmi
aktivitás
megőr-
zése

Kezelés könnyítése

Személyi
feltételek
bővítése

Tárgyi
feltételek
bővítése

Kezelés

Jelenlegi
jogi szabá-
lyozás
korrigá-
lása

Önálló
gondo-
zási
struktúra
megalko-
tása

Köszönöm szépen a figyelmet!

14

A jó élet és az ifjúság titka: nyitottság, érdeklődés, lelkesedés, képesség a tanulásra, az új dolgok kipróbálására, új emberek elfogadására. Akármilyen történjék, mi legalább jól érezzük magunkat, és ha ilyenkor a megfelelő személy toppan be, annál jobb! Ha nem, akkor is mulattunk egy jót. Azt hiszem, akkor kezd véget érni az élet, ha bezárkózunk, feladjuk és korlátozzuk a választásainkat. Nem akarom, hogy ez történjék velem. Tovább akarom nyitogatni az új ajtókat mindhalálig, legyen az holnap vagy kilencvenkilenc éves koromban.

- D. Steel -

Van-e még kérdés?

15

